

अशोभनीय वर्तनाचा महामेस्र : आमचे प्रभारी कुलगुरू

नामे डॉ. प्रमोद येवले : २

- प्रा.बी.टी.देशमुख

माजी विधान परिषद सदस्य व महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे माजी अध्यक्ष

अमरावती विद्यापीठाच्या स्थापनेला ४० वर्षे पूर्ण होत आलेली असतांना भारतीय संविधानातील तरतुदींशी व मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या न्यायनिर्णयाशी विसंगत असे वर्तन करणारा प्रभारी कुलगुरू त्या विद्यापीठाच्या प्रमुखपदी यावा हे अत्यंत दुर्दैवी होय. प्रभारी कुलगुरूंच्या लगतपूर्वीच्या कुलगुरूंनी/प्रभारी कुलगुरूंनी कायदे व नियम यांचे पूर्णपणे पालन करून निवडणुकीसाठी बोलाविलेल्या विद्यापीठाच्या सिनेटची बैठक उद्ध्वस्त करण्याचा प्रयत्न कार्यभार स्वीकारल्यानंतर काही मिनिटातच प्रभारी कुलगुरूंनी पार पाडला व ती सभा उद्ध्वस्त करण्यात यशही मिळविले. ही प्रभारी कुलगुरूंनी केलेली अभूतपूर्व अशी कुप्रसिद्ध कारवाई म्हणावी लागेल. कायद्यातील तरतुदी आणि सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्णय विद्यापीठाच्या कुलगुरूंना ठावूक नसतील असे गृहित धरणे धोक्याचे आहे. याचे कारण असे की, कुलगुरू कार्यालयाच्या बाजूच्या इमारतीत विधीशाखेचे पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे वर्ग चालतात व त्यासाठी निष्णात विधीतज्ज्ञ शिक्षक तेथे उपलब्ध असतांना त्यांचा सल्ला घेण्याची गरज प्रभारी कुलगुरूंना वाटली नाही. इतकेच नव्हे तर विद्यापीठाच्या कार्यालयीन इमारतीत विधी सल्लागार यांच्या नेतृत्वात एक मोठा कक्ष विद्यापीठात काम करीत आहे, त्यांचेही या प्रश्नी मत घेण्याची गरज प्रभारी कुलगुरूंना वाटली नाही व कोणाशीही चर्चा किंवा सल्ला मसलत न करता "I am the State" च्या थाटात त्यांनी काही मिनिटातच सभा पुढे ढकलण्याविषयी विनंती करणारे पत्र मा.कुलपतींना पाठविले.

२. त्यांनी हे कुप्रसिद्ध व बेकायदेशीर पत्र पाठविल्यामुळे काही जागरूक सिनेट सदस्यांना उच्च न्यायालयात धाव घ्यावी लागली. खुद्द मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ६ फेब्रुवारी २०२३ रोजी बैठक पुढे ढकलण्याविषयीची काही व्यक्तींनी केलेली विनंती मान्य न करता याचिका (W.P.No. 847 of 2023) निकाली काढली. हे सर्व त्यांच्या वकिलांनी व काही सिनेट सदस्यांनी त्यांच्या लक्षात आणून दिल्यानंतरसुद्धा पोरकटपणाच्या अत्यंत दुराग्रही भावनेपोटी त्यांनी आपली कुप्रसिद्ध कारवाई मागे घेतली नाही. दिनांक १० फेब्रुवारी २०२३ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने भारतीय संविधानाने स्वीकारलेल्या निवडणुकीविषयीच्या तत्त्वज्ञानाच्या (Constitutional Philosophy) विरोधात तुमची ही कृती आहे ही गोष्ट लक्षात आणून दिली तरीही त्यांनी याबाबतचा पोरकटपणा

थांबविला नाही व आपली कुप्रसिद्ध कारवाई मागे घेतली नाही. दिनांक १६ फेब्रुवारी २०२३ रोजीच्या सुनावणीत मा.उच्च न्यायालयाने स्पष्टपणे तुमच्या हातून आमच्या दिनांक १० फेब्रुवारी २०२३ रोजीच्या आदेशाचा अवमान होत असल्याबद्दल तुम्हाला अपराधी ठरविले जाऊ शकते ही बाब लक्षात आणून दिली व तशी नोंद त्यादिवशीच्या आदेशात केली. इतकेच नव्हे तर मा. राज्यपालांनी प्रभारी कुलगुरूंची विनंती मान्य केल्याच्या आदेशाला दिनांक १० फेब्रुवारी २०२३ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने स्थगनादेश दिला तरीही त्यांनी आपले पोरकटपणाचे वर्तन दुरुस्त केले नाही. शेवटी मा.उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २ मार्च २०२३ रोजीच्या आदेशाने निवडणुकीचा विषय सिनेटच्या सभेत ठेवणे कुलगुरूंना भाग पडले व ती निवडणूक पार पडली.

३. एका मागून एक उच्च न्यायालयाने बेकायदेशीर व घटनाबाह्य वर्तन लक्षात आणून दिल्यानंतरसुद्धा प्रभारी कुलगुरूंनी आपला पोरकटपणा सोडून न देण्याचा हा प्रकार अत्यंत अशोभनीय प्रकार होता असे याबाबत नमूद करता येईल. सिद्धान्त म्हणून असे सांगता येईल की, या इतक्या निगरगटपणाच्या, पोरकटपणाच्या व अशोभनीय वर्तनाच्या खोलाशी जाता असे दिसून येईल की, एखाद्या व्यक्तीला इतके पोरकटपणाचे, बेकायदेशीर व घटनाबाह्य वर्तन करण्याची सवय ही एका दिवसात लागत नाही तर त्याचे चरित्र आणि चारित्र्याचा तो अनेक वर्षांपासूनचा अंगभूत असा अपरिहार्य भाग असतो असे दिसून येते. या सिद्धांताला ठाम पाठिंबा देणारे डॉ.प्रमोद येवले यांचे दुसऱ्या एका प्रकरणातील वर्तन नमूद करणे मला आवश्यक वाटते.

४. दिनांक २९ जून २०१५ रोजी डॉ.प्रमोद येवले यांची नागपूर विद्यापीठामध्ये प्र-कुलगुरू या पदावर नेमणूक झाली. त्यांची ही नेमणूक ३७४००-६७००० (अधिक १० हजार ग्रेड-पे) या पे-बँड मध्ये झाली होती. प्र-कुलगुरू म्हणून नेमणूक होण्यापूर्वी ते वर्धेच्या एका विनाअनुदानित फार्मसी महाविद्यालयामध्ये शिक्षक म्हणून सेवेत होते. त्यांचे म्हणणे असे की, प्र-कुलगुरूंच्या पे-बँड मध्ये उच्चतम वेतन ६७००० असले तरी मी प्र-कुलगुरू म्हणून विद्यापीठात दाखल झालो त्यावेळेला पूर्वीच्या विनाअनुदानित संस्थेमध्ये माझे वेतन ६९५६० अधिक १० हजार ग्रेड-पे इतके होते आणि त्यामुळे प्र-कुलगुरू म्हणून माझे

सहायक प्राध्यापक पदावरील दि. १.०७.१९९६ पासून दि. २.१०.१९९९ पर्यंत अंदाजे ३ वर्ष

४ महिने सेवा अशी एकूण ६ वर्ष ४ महिने सेवा झालेली आहे. तसेच सहायक

प्राध्यापक पदावरील सेवा ५ वर्षापेक्षा कमी केवळ ३ वर्ष ४ महिने एवढी

सेवा दिसून येते. त्यामुळे प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता

आवश्यक असलेल्या निकषांची पूर्तता झाली

नसतांनाही याचिकाकर्ता (नामे डॉ. प्रमोद येवले) यांची प्राचार्य पदावर नियुक्ती करण्यात

आल्याचे कागदपत्रांची तपासणी केली असता दिसून येते. प्राचार्य पदाची

अर्हता नसतांना विद्यापीठाने याचिकाकर्ता यांच्या प्राचार्य

पदावरील नियुक्तीस मान्यता दिलेली आहे.

(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १६ पहा)

सुरुवातीचे वेतन हे ७९५६० असावे. मात्र शासनाने त्यांची ही विनंती मान्य केली नाही व त्यांचे सुरुवातीचे वेतन ३७४००-६७००० (अधिक १० हजार ग्रेड-पे) या पे-बँडमध्ये ४७४०० वर निश्चित करण्यात आले.

५. डॉ.प्रमोद येवले यांनी शासनाच्या या निर्णयाच्या विरोधात मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मा.नागपूर खंडपीठामध्ये याचिका दाखल केली. ही याचिका म्हणजे मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठासमोर दाखल झालेली सन २०१५ ची याचिका क्रमांक ६३७६ होय. या याचिकेमध्ये माझे वेतन ३७४००-६७००० (अधिक १० हजार ग्रेड-पे) या वेतन पट्ट्यातील उच्चतम वेतनाच्यावर रुपये ७९५६० इतके निश्चित करावे अशी विनंती त्यांनी केली होती. (१) राज्यशासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाचे सचिव (२) उच्च शिक्षण संचालक (३) नागपूर येथील उच्च शिक्षण विभागाचे सहसंचालक व (४) नागपूर विद्यापीठ हे या याचिकेमध्ये प्रतिवादी (Respondents) होते. डॉ.प्रमोद येवले यांच्या या याचिकेमुळे मा.उच्च न्यायालयासमोर मुख्य दोन मुद्दे निर्णयार्थ उपस्थित झाले.

(१) पहिला मुद्दा असा की, विनाअनुदानित महाविद्यालयामध्ये झालेली त्यांची सेवा ही CAS च्या प्रयोजनार्थ गृहित धरावी किंवा कसे? व

(२) दुसरा मुद्दा असा की, प्र-कुलगुरू होण्यासाठी १५ वर्षांची जी आवश्यक सेवा आहे ती आवश्यक सेवा त्यांनी पूर्ण केलेली आहे काय? व त्या सेवेमध्ये त्यांना देण्यात आलेले वेतन विषयक लाभ ते सांगताहेत त्याप्रमाणे प्रत्यक्षात त्यांना मिळाले काय? आणि ते गृहित धरून त्यांच्या विनाअनुदानित महाविद्यालयातील

सेवेत त्यांना दिलेल्या समग्र वेतनाला संरक्षण देऊन प्र-कुलगुरुंच्या पे-बँड मधील उच्चतम वेतनाच्याही वरच्या टप्प्यावर त्यांचे वेतन निश्चित करावे किंवा काय?

६. उपरोक्त दोन मुद्द्यांपैकी पहिला मुद्दा हा फारसा वादग्रस्त नव्हता. अनेक वर्षे विधानमंडळामध्ये संघर्ष झाल्यानंतर शासनाने माध्यमिक, उच्च माध्यमिक तसेच विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांची विनाअनुदानितमध्ये केलेली सेवा ही CAS च्या प्रयोजनार्थ गृहित धरावी लागेल ही गोष्ट मान्य केली व त्याप्रमाणे शासननिर्णय सुद्धा निर्गमित झाले होते. **सभागृहामध्ये मिळालेल्या या यशाला मा.उच्च न्यायालयाच्या मुंबई खंडपीठाने दिनांक ४ डिसेंबर २००३ रोजी सन २००३ च्या याचिका क्रमांक ५०५६ मध्ये व १४ सप्टेंबर २००० रोजी सन २००० च्या याचिका क्रमांक ४३४६ मध्ये (H2486) दिलेल्या निर्णयांचा फार मोठा आधार मिळाला होता.** विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांसाठी असा शासननिर्णय दिनांक ११ फेब्रुवारी १९९४ रोजी निघाला.(23/1994) हे खरे असले तरी माध्यमिक शिक्षकांसाठी विधानपरिषदेत ३१ वेळा प्रश्न विचारल्यानंतर तसा शासननिर्णय दिनांक ६ मे २०१४ रोजी निघाला (H2518) ही वस्तुस्थिती आहे.

७. शासनाच्या वतीने मा.न्यायालयासमोर अशी बाजू मांडण्यात आली की, दिनांक ११ फेब्रुवारी १९९४ च्या शासननिर्णयाप्रमाणे विनाअनुदानित काळातील सेवा गृहित धरण्यास शासनाची कोणतीही हरकत नाही, मात्र त्या शासननिर्णयाने घालून दिलेल्या अटीची पूर्तता करण्यात आलेली असावी. या

सहपत्र : एक (परिच्छेद ७ व ८ पहा)

IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY
NAGPUR BENCH : NAGPUR
WRIT PETITION NO.6376 OF 2015

Dr. Pramod s/o Govindrao Yeole, aged about 56 years, occupation : service, The Pro-Vice Chancellor, Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University, Civil Lines, Nagpur....**Petitioner - Versus - (1)** The State of Maharashtra, through its Secretary, Department of Higher and Technical Education, Mantralaya, Mumbai - 32. **(2)** The Director of Higher Education, State of Maharashtra, Central Building, Pune-1. **(3)** The Joint Director of Higher Education, State of Maharashtra, Nagpur Division, Civil Lines, Nagpur. **(4)** Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University, through its Registrar, Civil Lines, Nagpur. **(5)** Deleted.... **Respondents**

Shri B.G. Kulkarni, Advocate for petitioner. Shri N.R. Patil, Assistant Government Pleader for respondent nos. 1 to 3. Shri P. B. Patil, Advocate for respondent no.4.

CORAM

B.P. DHARMADHIKARI AND KUM. INDIRA JAIN, JJ.
DATED : JUNE 7, 2016

ORAL JUDGMENT (PER B.P.DHARMADHIKARI,J.) :

Rule. Rule is made returnable forthwith. Heard finally with consent of learned Counsel for the parties.

(2) The petitioner, who has worked as Professor in a private unaided College recognized by respondent no.4 University, AICTE as also State Government, has been appointed as Pro-Vice Chancellor of respondent no.4 University vide order dated 29/6/2015. The appointment order is issued by Hon'ble Chancellor in exercise of powers under Section 13(1) of the Maharashtra Universities Act, 1994. At that juncture, petitioner was drawing wages of Rs.69,560/- plus grade pay of Rs.10,000/- in pay band of Rs.37,400 - 67000/- with grade pay of Rs.10,000/-. After he reported as Pro-Vice Chancellor, his pay has been fixed at Rs.37,400/-, i.e. at the beginning of pay band with grade pay of Rs.10,000/-.

(3) Adv. Kulkarni appearing for petitioner submits **that earlier service of the petitioner, which otherwise has been recognized as valid for the purpose of counting his experience of 15 years, which is must for the post of Pro-Vice Chancellor, has been ignored after his appointment as Pro-Vice Chancellor.** The fixation is arbitrary. He further submits that petitioner has put in 22 years of service and his entire service has been recognised as valid for career advancement scheme. Thus, he has been given benefit of that service on the post of Lecturer and Reader and, therefore, for the purpose of pay

fixation as Pro Vice Chancellor, refusal to recognise that service is unsustainable. He invites our attention to Government Resolution dated 11/2/1994 to urge that previous service of the petitioner ought to have been considered as laid down therein. The University Grants Commission's notification dated 30/6/2010 has also been relied upon by him to show that it contains identical Clauses. The said notification dated 30/6/2010 is accepted by the State Government vide its Resolution dated 15/2/2011. He submits that all these aspects are lost sight of and only because pay of the petitioner while working in private unaided College has not been fixed by his office, respondent no.3 Joint Director of Higher Education has refused to recognize the previous experience and service of the petitioner.

(4) The contentions of Adv. Kulkarni are supported by Adv. Patil, who appears for respondent no.4 University.

(5) This Court has not issued any notice to office of Hon'ble Chancellor, who has been added as respondent no.5. In this situation, we find that as no relief is claimed against office of Chancellor, it is not necessary to continue that office as respondent no.5. Respondent no.5 is accordingly deleted. Necessary amendment be carried out forthwith.

(6) Shri Patil, learned Assistant Government Pleader for respondent nos.1 to 3, is relying upon replyaffidavit. He submits that employment with

मुद्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने याचिकाकर्त्याच्या बाजूने निर्णय दिला. दिनांक ११ फेब्रुवारी १९९४ रोजीच्या शासननिर्णयामध्ये नमूद केलेल्या पाच अटी याचिकाकर्त्यांनी पूर्ण केल्या तर त्यांची विनाअनुदानित काळातील सेवा ही CAS च्या प्रयोजनार्थ मोजावी लागेल. मा.उच्च न्यायालयाने याबाबतीत पुढीलप्रमाणे निष्कर्ष आपल्या आदेशाच्या परिच्छेद ७ मध्ये नमूद केलेला आहे. :-

“No distinction can be made with respect to nature of Management of the Institution where previous service was rendered, i.e. whether previous Management was private or it was Local Body or College run by Government **if five norms stipulated therein are satisfied.**”

८. दुसरा महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे विनाअनुदानित काळातील १५ वर्षांची जी सेवा झालेली आहे ती सेवा नियमित सेवा आहे काय? आणि त्या काळामध्ये प्रत्यक्षात याचिकाकर्त्यांना तेवढे वेतन देण्यात आले होते काय? याबाबतचा प्रश्न हा न्यायालयासमोर होता. शासनाचे म्हणणे असे की, विनाअनुदानित महाविद्यालयांच्या आर्थिक प्रश्नांवर शासनाचे कोणतेही नियंत्रण नसते. न्यायालयाने ही गोष्ट आपल्या निर्णयात पुढील शब्दात नमूद केली. :-

“Thus, a candidate like petitioner working in aided College could have been given benefit of service put in by him. Here reply affidavit does not show that petitioner does not fulfill any of the five norms mentioned in the University Grants Commission's

notification dated 30/6/2010 or Government Resolution dated 11/2/1994. It is not very clear whether case of the petitioner has been examined from that point of view.”

आणि याबाबतीत शेवटी पुढीलप्रमाणे निर्णय दिला. :-

“We accordingly direct the said Office to look into that service and treat it as valid for the purpose of fixation if the five norms mentioned in the above mentioned University Grants Commission's notification or Government Resolution dated 11/2/1994 are satisfied. The respondent no.3 shall complete scrutiny in this respect within two months from today, if necessary, after extending opportunity of hearing to petitioner.” मा.उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय सोबत **सहपत्र : एक** म्हणून प्रसूत केलेला आहे.

९. मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ७ जून २०१६ रोजी सन २०१५ च्या याचिका क्रमांक ६३७६ मध्ये दिलेल्या या आदेशाचे काळजीपूर्वक अवलोकन करता असे दिसून येते की, डॉ.प्रमोद येवले यांची अगोदरची सेवा विनाअनुदानित फार्मसी महाविद्यालयामध्ये झालेली होती. ती सेवा कितपत नियमित आहे व त्यावेळेला त्यांना देण्यात आलेल्या वेतनाची काय स्थिती होती? याबाबतची छाननी (Scrutiny) करण्यात यावी. अशी छाननी करतांना डॉ.प्रमोद येवले यांचे म्हणणे ऐकून घ्यावे असेही आदेशात नमूद होते. त्यामुळे या छाननीला चौकशीचे स्वरूप प्राप्त झाले. या चौकशीचे काम प्रतिवादी क्रमांक ३ म्हणजे

private unaided College is not controlled in any way by respondent no.3 or by respondent no.2 and hence, respondents have rightly refused to look into the previous service. The learned Assistant Government Pleader submits that though that service may have been recognised for the purpose of calculating experience of petitioner, that does not mean that it needs to be looked into also for the purpose of pay fixation. **The learned Assistant Government Pleader also places reliance upon Government Resolution dated 11/2/1994 to state that unless and until all norms stipulated therein are fulfilled, the previous service and experience with private unaided College cannot be looked into.**

(7) With the assistance of respective Counsel for the parties, we have perused records. From averments in paragraph 3 of the reply-affidavit filed on behalf of respondent nos.1 to 3, it is clear that only because the petitioner has worked earlier with private unaided College, his service with that College has been overlooked. The reliance in reply affidavit is on Government Resolution dated 11/2/1994. Perusal of that Government Resolution shows that previous service without any break as a Lecturer or equivalent in University, College, National Laboratory or other Scientific Organization is to be counted for placement of Lecturer in Senior Scale/Selection grade. The computation of such service is permissible, if five norms stipulated therein are satisfied. Clause 2 thereof further stipulates that services are to be taken into

consideration for the purpose of placement in senior grade and selection grade only and not for any other purpose. As per Clause 3, **no distinction can be made with respect to nature of Management of the Institution where previous service was rendered, i.e. whether previous Management was private or it was Local Body or College run by Government if five norms stipulated therein are satisfied.** The University Grants Commission's notification dated 30/6/2010 vide Clause 10 again stipulates the same.

(8) We, therefore, find that in the present matter, only because petitioner has rendered his service in private unaided College, the benefit of that service has been denied to him while effecting his

pay fixation as Pro-Vice Chancellor. Perusal of Government Resolution dated 6/2/2006 issued by Higher and Technical Education Department of State Government vide Clause 4 again mentions that for the purpose of career advancement scheme, the service rendered in private unaided College subject to satisfying five norms as stipulated in that Clause can be looked into.

(9) In the present matter, it is not necessary for us to delve more into these norms or controversy. The reply affidavit filed by respondent nos.1 to 3 categorically stipulates that as petitioner has worked in private unaided College, experience and service put in by him with that College cannot be looked into for the purpose of pay fixation.

(10) Thus, a candidate like petitioner working in aided College could have been given benefit of service put in by him. **Here reply affidavit does not show that petitioner does not fulfill any of the five norms mentioned in the University Grants Commission's notification dated 30/6/2010 or Government Resolution dated 11/2/1994. It is not very clear whether case of the petitioner has been examined from that point of view.**

(11) Hence, denial of benefit of previous service for the purpose of fixing his salary as Pro-Vice Chancellor by the office of respondent no.3 is incorrect. We accordingly direct the said Office to look into that service and treat it as valid for the purpose of fixation if the five norms mentioned in the above mentioned University Grants Commission's notification or Government Resolution dated 11/2/1994 are satisfied.

The respondent no.3 shall complete scrutiny in this respect within two months from today, if necessary, after extending opportunity of hearing to petitioner.

(12) Leaving all rival contentions in that respect open, with above directions, we dispose of the petition.

No costs.

JUDGE

JUDGE

विशेष आश्चर्याची गोष्ट अशी की, त्यादिवशीच्या सुनावणीत डॉ.प्रमोद येवले यांना मूळ सेवापुस्तकाची मागणी केली असता “मूळ सेवापुस्तक नव्याने तयार करून सादर करता येईल काय?” अशी त्यांनी चौकशी अधिकाऱ्याकडे विचारणा केली. चौकशी अधिकाऱ्यांनी त्यांची मागणी फेटाळून लावली व या सुनावणीमध्ये “तुम्ही कोणतेही दस्तऐवज व कागदपत्रे नव्याने तयार करून सादर करू नयेत” व ०१.०८.१९९२ ते ०३.१२.२००२ या कालावधीतील मूळ सेवापुस्तक सादर करण्याची सूचना त्यांना केली ती त्यांनी मान्य केली. (परिच्छेद ११ पहा)

नागपूरचे उच्च शिक्षण सहसंचालक (यापुढे उल्लेख चौकशी अधिकारी असा) यांनी करावे व ते काम दोन महिन्यात पूर्ण करावे असेही मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशात नमूद होते. त्यामुळे छाननी करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना याबाबतचे चौकशी अधिकारी म्हणून काम पार पाडावे लागले. दिनांक ९ ऑगस्ट २०१६ रोजी चौकशी अधिकाऱ्यांनी सुनावणीला सुरुवात केली व सुनावणीनंतर दिनांक १४ सप्टेंबर २०१६ रोजी याबाबतचे आपले आदेश पारित केले.

१०. चौकशी अधिकाऱ्यांनी दिनांक ९ ऑगस्ट २०१६ रोजी डॉ.प्रमोद येवले यांना सुनावणीकरिता बोलाविले. या सुनावणीमध्ये त्यादिवशी मुख्य तीन मुद्द्यांवर चर्चा झाली व तीन मुद्द्यांच्या बाबतीत डॉ.प्रमोद येवले यांनी मान्यता व्यक्त केली असे चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशात नमूद आहे. ते तीन मुद्दे पुढीलप्रमाणे :-

(१) सदर संस्थेचे AICTE चे प्रथम मान्यता पत्र.

(२) सन १९९२ पासून अधिव्याख्याता व सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्तीच्या अनुषंगाने कागदपत्रे उदा. जाहिरात, निवडसमिती अहवाल तसेच सदर कालावधीतील मूळ सेवापुस्तक.

(३) तसेच सदर सुनावणी दरम्यान याचिकाकर्ता यांना अधिव्याख्याता व सहायक प्राध्यापक (दि. १.०८.१९९२ ते ३.१२.२००२) पदावरील सेवेचे मूळ सेवापुस्तक.

वर नमूद केलेल्या तीन बाबींची कागदपत्रे चौकशी अधिकाऱ्यांसमोर सादर करण्यास डॉ.प्रमोद येवले यांनी सहमती दर्शविली, असे चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशात नमूद आहे.

११. विशेष आश्चर्याची गोष्ट अशी की, त्यादिवशीच्या सुनावणीत डॉ.प्रमोद येवले यांना मूळ सेवापुस्तकाची मागणी केली असता “मूळ सेवापुस्तक नव्याने तयार करून सादर करता येईल काय?” अशी त्यांनी चौकशी अधिकाऱ्याकडे विचारणा केली. चौकशी अधिकाऱ्यांनी त्यांची मागणी फेटाळून लावली व या सुनावणीमध्ये “तुम्ही कोणतेही दस्तऐवज व कागदपत्रे नव्याने तयार करून सादर करू नयेत” व ०१.०८.१९९२ ते ०३.१२.२००२ या कालावधीतील मूळ सेवापुस्तक सादर करण्याची सूचना त्यांना केली ती त्यांनी मान्य केली. याबाबतीत त्याच दिवशी म्हणजे दिनांक ९ ऑगस्ट २०१६ रोजी चौकशी अधिकाऱ्यांनी एका पत्रान्वये त्यांच्याकडे या कागदपत्रांची मागणी केली. डॉ.प्रमोद येवले यांनी दुसऱ्या दिवशी म्हणजे दिनांक १० ऑगस्ट २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये ही माहिती चौकशी अधिकाऱ्यांच्या कार्यालयात दाखल केली. विशेष आश्चर्याची गोष्ट अशी की, सन १९९२ पासूनच्या त्यांच्या सेवा कालावधीचे मूळ सेवापुस्तक त्यांनी सादर केले नाही. सुनावणीनंतरच्या २४ तासात नव्याने तयार केलेले सेवापुस्तक चौकशी अधिकाऱ्यांसमोर सादर केले. वस्तुतः मूळ सेवापुस्तक सादर करण्याचे आदेश होते.

१२. नवीन सेवापुस्तक सादर करण्याची मागणी चौकशी अधिकाऱ्यांनी फेटाळली होती तसे त्यांनी आपल्या आदेशात नमूद केले आहे. तरीही डॉ.प्रमोद येवले यांनी सुनावणीनंतर तयार केलेले नवीन सेवापुस्तक सादर केले. अधिव्याख्याता व सहायक प्राध्यापक पदावरील सेवेच्या मूळ सेवापुस्तकाचा शोध घेऊनही ते सापडले नाही असे चौकशी अधिकाऱ्यांना सांगण्यात आले. चौकशी अधिकाऱ्यांनी आपल्या आदेशात असे नमूद केले आहे की, “सेवापुस्तकासारखे दस्तावेज

गहाळ झाल्यास त्याबाबतीत नजिकच्या पोलीस स्टेशनमध्ये FIR दाखल करणे अनिवार्य असते. त्यामुळे सुनावणीनंतर नव्याने तयार करून व मा.उच्च न्यायालयाचे आदेश झाल्यानंतर (After thought) आदेशाच्या अनुषंगाने व त्यास पूरक सादर केलेले सेवापुस्तक सदर तपासणीमध्ये विचारात घेण्यात आलेले नाही.” मूळ सेवापुस्तक गहाळ झाल्याचे सांगणे, नियमाप्रमाणे त्याबाबतचा FIR दाखल न होणे, “मूळ सेवापुस्तक नव्याने सादर करता येईल काय?” अशी डॉ.प्रमोद येवले यांनी चौकशी अधिकाऱ्यांकडे विचारणा करणे, त्यासाठीची परवानगी नाकारण्यात आली असतांना २४ तासांत नवीन सेवापुस्तक तयार करून चौकशी अधिकाऱ्यांसमोर सादर करणे हा सर्वच व्यवहार अत्यंत अशोभनीय होय.

(i) अधिव्याख्याता म्हणून पहिली नेमणूक

१३. दि. २८ जुलै १९९२ च्या आदेशान्वये याचिकाकर्ता यांची शैक्षणिक सत्र १९९२-९३ करिता अधिव्याख्याता पदावरील नियुक्ती : सदर नियुक्तीच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे वस्तुस्थिती आढळून आल्याचे चौकशी अधिकाऱ्यांनी नमूद केलेले आहे. त्यातील परिच्छेद १ ते ५ व निष्कर्ष शब्दशः पुढीलप्रमाणे:-

“(१) याचिकाकर्ता यांची अधिव्याख्याता म्हणून केलेली नियुक्ती केवळ शैक्षणिक वर्ष १९९२-९३ करिता व पूर्णतः तात्पुरत्या स्वरूपाची आहे. सदर नियुक्तीस विद्यापीठाच्या दि. ०७.०१.१९९३ च्या मान्यता पत्रान्वये केवळ सत्र १९९२-९३ करिता मान्यता दिलेली आहे. त्यामुळे याचिकाकर्ता यांची सदर सेवा दि. ३०.०४.१९९३ रोजी समाप्त झाली आहे.

(२) याचिकाकर्ता यांची दि. ३०.०४.१९९३ रोजी सेवासमाप्त झाल्याने दि.१ मे १९९३ ते दुसऱ्या पुनर्नियुक्ती पर्यंत म्हणजे दि. ३१.०८.१९९३ पर्यंतचा कालावधी सेवाखंड असल्याने सदर सेवाखंड क्षमापित केल्याचे सक्षम प्राधिकरणाचे आदेश नाहीत. त्यामुळे सदरचा कालावधी हा सेवाखंड असल्याचे दिसून येतो.

(३) तसेच सदर नियुक्ती ही अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी राखीव असलेल्या पदाचे विरुद्ध असल्याने विद्यापीठाच्या नियुक्तीच्या मान्यता पत्रातील परिच्छेद क्र. (b) मध्ये नमूद करण्यात आले आहे की, संवर्गाकरीता आरक्षित असलेल्या पदावर खुल्या संवर्गातून नियुक्ती केली असल्यास, सदर नियुक्तीस केवळ त्या सत्राकरिताच मान्यता देण्यात आलेली असून पुढील वर्षी संबंधित संवर्गातील नियुक्तीकरीता जाहिरात देऊन संबंधित संवर्गातील व्यक्तीची मुलाखत घेण्यात यावी.

(४) याचिकाकर्ता यांची सदर नियुक्ती शैक्षणिक सत्र १९९२-९३ करिताच असल्याने दि. ३०.०४.१९९३ रोजी सेवासमाप्त झाली. परंतु सेवासमाप्ती बाबतची नोंद सुनावणीनंतर नव्याने तयार केलेल्या सेवापुस्तकामध्ये दिसून येत नाही. त्यामुळे याचिकाकर्ता यांचे प्रत्यक्ष नियुक्तीचे आदेश व सेवापुस्तकातील नोंदी यामध्ये तफावत दिसून येते.

(५) तसेच विद्यापीठाने केवळ शैक्षणिक वर्ष १९९२-९३ मान्यता दिलेली आहे. विद्यापीठाचे सन १९९२-९३ करिता शैक्षणिक वर्ष १ जुलै १९९२ ते ३० एप्रिल १९९३ पर्यंत असल्याने याचिकाकर्ता यांची दि. ०१.०८.१९९२ ते ३० एप्रिल १९९३ पर्यंत म्हणजे एकूण ९ महिने सेवा केलेली आहे. याचिकाकर्ता यांच्या सदर सेवेतील सेवाखंड सक्षम प्राधिकरणाने क्षमापित केला

चौकशी अधिकाऱ्यांच्या या आदेशातील मजकूर लक्षात घेता नेमणूक फक्त १९९३-९४ करिताच असतांना विद्यापीठाकडून मान्यता मात्र “१९९३-९४ सत्राकरिता व पुढे” अशी मिळविण्याची जी चतुराई व चलाखी डॉ.प्रमोद येवले यांनी दाखविली ती प्र-कुलगुरुपदी कार्यरत असलेल्या व कुलगुरु पदाची आकांक्षा बाळगणाऱ्या व्यक्तीसाठी अशोभनीय होय. (परिच्छेद १४ पहा)

“सेवापुस्तकासारखे दस्तावेज गहाळ झाल्यास त्याबाबतीत नजिकच्या पोलीस स्टेशनमध्ये FIR दाखल करणे अनिवार्य असते. त्यामुळे सुनावणीनंतर नव्याने तयार करून व मा.उच्च न्यायालयाचे आदेश झाल्यानंतर (After thought) आदेशाच्या अनुषंगाने व त्यास पूरक सादर केलेले सेवापुस्तक सादर तपासणीमध्ये विचारात घेण्यात आलेले नाही.” मूळ सेवापुस्तक गहाळ झाल्याचे सांगणे, नियमाप्रमाणे त्याबाबतचा FIR दाखल न होणे, “मूळ सेवापुस्तक नव्याने सादर करता येईल काय?” अशी डॉ.प्रमोद येवले यांनी चौकशी अधिकाऱ्यांकडे विचारणा करणे, त्यासाठीची परवानगी नाकारण्यात आली असतांना २४ तासांत नवीन सेवापुस्तक तयार करून चौकशी अधिकाऱ्यांसमोर सादर करणे हा सर्वच व्यवहार अत्यंत अशोभनीय होय.

(परिच्छेद १२ पहा)

असता तर सादर सेवाखंडाचा कालावधी सेवाकालावधी धरण्यात आला असता.

निष्कर्ष : याचिकाकर्ता यांची उपरोक्त कालावधीतील सेवा तात्पुरती असल्याने सादर सेवा नियमित सेवा म्हणून ग्राह्य धरता येणार नाही.”

(ii) अधिव्याख्याता म्हणून दुसरी नेमणूक

१४. दि. २८ ऑगस्ट १९९३ च्या आदेशान्वये याचिकाकर्ता यांची शैक्षणिक सत्र १९९३-९४ करिता अधिव्याख्याता पदावरील नियुक्ती : सादर नियुक्तीच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे वस्तुस्थिती आढळून आल्याचे चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील परिच्छेद १ ते ५ व निष्कर्ष शब्दशः पुढीलप्रमाणे:-

“(१) याचिकाकर्ता यांची सादर अधिव्याख्याता म्हणून केलेली नियुक्ती केवळ शैक्षणिक वर्ष १९९३-९४ करिता पूर्णतः तात्पुरत्या स्वरूपाची आहे. त्यामुळे याचिकाकर्ता यांची सादर सेवा दि. ३०.०४.१९९४ रोजी समाप्त झाली आहे.

(२) सादर नियुक्ती केवळ शैक्षणिक वर्ष १९९३-९४ करिता असतांना विद्यापीठाने दि. ०५.११.१९९३ च्या मान्यता पत्रान्वये याचिकाकर्ता यांच्या सादर नियुक्तीस ‘सत्र १९९३-९४ व पुढे’ मान्यता दिल्याचे दिसून येते.

(३) याचिकाकर्ता यांच्या सत्र १९९३-९४ मधील नियुक्तीच्या अनुषंगाने देण्यात आलेल्या जाहीरातीनुसार विद्यापीठाच्या मागासवर्ग कक्षाने व विभागीय आयुक्त यांच्या मागासवर्ग कक्षाने प्रमाणित केलेली बिंदूनामावली दिसून येत नाही. सादर नियुक्ती सन १९९३-९४ या शैक्षणिक वर्षाकरिता पूर्णपणे तात्पुरत्या स्वरूपात खुल्या प्रवर्गातून केलेली आहे.

(४) याचिकाकर्ता यांना शैक्षणिक वर्ष १९९३-९४ या वर्षाकरिता नियुक्ती देण्यात आली असल्याने सादर शैक्षणिक सत्र दि. ३०.०४.१९९४ समाप्त झाल्याने पुढील कालावधीतील सेवेबाबतचे संबंधित संस्थेचे कोणतेही आदेश दिसून येत नाही.

(५) तसेच याचिकाकर्ता यांची सत्र १९९३-९४ या सत्रासाठी दिलेली नियुक्ती केवळ विद्यापीठाच्या सन १९९३-९४ व पुढे दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून दि. ३०.६.१९९६ पर्यंत ग्राह्य धरली असता त्यांची अधिव्याख्याता पदावरील सेवा अंदाजे ३ वर्षांची असल्याचे दिसून येते.

निष्कर्ष : संबंधित संस्थेने सत्र १९९३-९४ या शैक्षणिक वर्षाकरिता तात्पुरत्या नियुक्तीचे आदेश असतांना व सादर नियुक्ती नियमित नसतांना देखील विद्यापीठाने सन १९९३-९४ व पुढे अशी मान्यता प्रदान केल्याचे दिसून येते. याचिकाकर्ता यांची सादर नियुक्ती नियमित केल्यासंबंधीच्या नोंदी व दस्तावेज उपलब्ध नाही.”

चौकशी अधिकाऱ्यांच्या या आदेशातील मजकूर लक्षात घेता नेमणूक फक्त

१९९३-९४ करिताच असतांना विद्यापीठाकडून मान्यता मात्र “१९९३-९४ सत्राकरिता व पुढे” अशी मिळविण्याची जी चतुराई व चलाखी डॉ.प्रमोद येवले यांनी दाखविली ती प्र-कुलगुरुपदी कार्यरत असलेल्या व कुलगुरु पदाची आकांक्षा बाळगणाऱ्या व्यक्तीसाठी अशोभनीय होय.

(iii) सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्ती

१५. दि. २५ जून १९९६ च्या आदेशान्वये याचिकाकर्ता यांची सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्ती : सादर नियुक्तीच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे वस्तुस्थिती आढळून आल्याचे चौकशी अधिकाऱ्यांनी आपल्या आदेशात नमूद केलेले आहे. याबाबतचे परिच्छेद १ ते ६ व निष्कर्ष शब्दशः पुढीलप्रमाणे :-

“(१) संबंधित संस्थेच्या दि. २५ जून १९९६ च्या नियुक्ती आदेशामध्ये याचिकाकर्ता यांची सत्र १९९६-९७ या शैक्षणिक वर्षाकरिता परिविक्षाधिपन कालावधीकरिता म्हणजेच दि. ३०.०४.१९९७ पर्यंत सहायक प्राध्यापक म्हणून नियुक्ती केल्याचे नमूद करण्यात आल्याचे दिसून येते.

(२) सादर पदास विद्यापीठाने व मागासवर्ग कक्षाने लागू केलेली बिंदूनामावली दिसून आली नाही.

(३) याचिकाकर्ता यांच्या सादर सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्ती करण्याकरिता गठीत करण्यात आलेल्या निवडसमितीमध्ये शासकीय प्रतिनिधी नाही.

(४) याचिकाकर्ता यांची दि. ०१.०७.१९९७ पासूनची नियुक्ती सन १९९६-९७ या शैक्षणिक वर्षाकरिता परिविक्षाधिपन म्हणजेच ३०.०४.१९९७ पर्यंत सहायक प्राध्यापक म्हणून नियुक्ती असे नमूद करण्यात आले आहे. त्यानंतर त्यांची सादर पदावर केलेली नियुक्ती नियमित केली किंवा कसे याबाबत कोणतेही आदेश नाहीत. तसेच नियुक्ती नियमित असल्यास विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दि. २४.१०.१९९८ च्या अधिसूचनेनुसार परिविक्षाधिपन कालावधी १ वर्षांचा असणे आवश्यक आहे. सादर परिविक्षा कालावधी याचिकाकर्ता यांनी पूर्ण केला किंवा कसे याबाबत दस्तावेज नाहीत.

(५) याचिकाकर्ता यांची सहायक प्राध्यापक पदावर नियुक्ती करून रु. ३७००-१२५-४९५०-१५०-५७०० ही वेतनश्रेणी देण्यात आली. सादर नियुक्ती चौथ्या वेतन आयोगाच्या कालावधीत केलेली असल्याने चौथ्या वेतन आयोगातील शासननिर्णय दि. २३ मार्च १९९० मधील जोडपत्र ३ मध्ये नमूद केलेल्या सहायक प्राध्यापक पदाची शैक्षणिक अर्हता, सेवा अनुभव व सेवेच्या अटी व शर्ती नुसार नियुक्ती होणे अनिवार्य होते. सादर अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे आहे.

(i) First Class Master's Degree in appropriate branch of Engineering/Technology

चौकशी अधिकाऱ्यांच्या अहवालातील उपरोक्त मजकूर वाचल्यानंतर सहायक प्राध्यापक पदावर नियुक्ती होत असतांना गठित केलेल्या निवडसमितीमध्ये शासकीय प्रतिनिधी नसतांना व आवश्यक ती पात्रता ते धारण करित नसतांना त्यांची निवड झाली. शिवाय विद्यापीठाने व मागासवर्ग कक्षाने लागू केलेली बिंदूनामावली उपलब्ध नसतांना अशोभनीय व्यवहाराचे वैभवशाली सम्राट डॉ.प्रमोद येवले यांनी बरोबर ‘जमवून’ घेण्याची जी चतुराई व चलाखी दाखविली ती अचंबित करणारी आहे.

(परिच्छेद १५ पहा)

याचिकाकर्ता (नामे डॉ. प्रमोद येवले) यांच्या सेवापडताळणीवरून दिसून येते की, याचिकाकर्ता यांना विविध पदावर देण्यात आलेल्या नियुक्त्या विद्यापीठ अनुदान आयोग व AICTE निकषानुसार झालेल्या नाहीत. अशासकीय अनुदानित महाविद्यालये, निमशासकीय संस्था, अकृषी विद्यापीठे इ. ठिकाणी होणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या, त्यांची वेतननिश्चिती व वेतनविषयक इतर लाभांची पडताळणी वेतन पडताळणी पथक, लेखापरीक्षक तसेच महालेखाकार यांचेद्वारा केली जाते. म्हणजे त्यांच्या वेतनविषयक लाभांवर शासनाचे नियंत्रण असते व परिणामी त्यांना अवाजवी लाभ दिले जात नाहीत.

(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १७ पहा)

OR

Ph.D. in appropriate branch with 1st Class in Master's degree in case of teaching posts in Humanities and Sciences.

(ii) 5 years experience in Teaching/Industry/Research at appropriate level.

Note : Candidate from industry/Profession with recognize professional work equivalent to Master's Degree in case of Engineering/Technology and Ph.D. in the base of Humanities and Sciences as the case may be would also be eligible.

Desirable

Ph.D. degree in Engineering/Technology

OR Post doctoral work in case of teaching posts in Humanities/Sciences.

उपरोक्त शासननिर्णयानुसार सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्तीकरिता ५ वर्षांचा अध्यापनाचा अनुभव आवश्यक आहे. याचिकाकर्ता यांची सत्र १९९२-९३ मधील अधिव्याख्याता पदावरील सेवाकालावधी एकूण ९ महिने (१ मे १९९३ ते १ ऑगस्ट १९९३ सेवाखंड) व सन १९९३-९४ मधील अधिव्याख्याता पदावरील नियुक्ती विद्यापीठाच्या मान्यतेच्या अधिन राहून दिनांक ३०.६.१९९६ पर्यंत सलग सेवा म्हणून ग्राह्य धरल्यास, याचिकाकर्ता यांच्या सलग सेवेचा कालावधी एकूण ३ वर्षे ९ महिने एवढा झालेला दिसून येतो. याचिकाकर्ता यांना ५ वर्षांचा अध्यापनाचा अनुभव नसतांना त्यांची सहायक प्राध्यापक पदावर नियुक्ती करण्यात आलेली आहे. त्यावरून याचिकाकर्ता हे सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्तीकरिता आवश्यक असलेली अर्हता धारण करित नसल्याचे दिसून येते.

(६) तसेच याचिकाकर्ता यांच्या सहायक प्राध्यापक पदावरील नियुक्तीच्या निवड समितीमध्ये शासन प्रतिनिधी नसल्याचे निवड समितीच्या अहवालावरून दिसून येते. अशाप्रकारे निवड समिती पूर्ण नसतांना तसेच सहायक प्राध्यापक पदासाठी असलेली अर्हता नसतांनाही विद्यापीठाने याचिकाकर्ता यांच्या नियुक्तीस मान्यता दिलेली आहे.

निष्कर्ष : याचिकाकर्ता यांच्या दि. २५.०६.१९९६ च्या नियुक्तीच्या आदेशामध्ये नियुक्तीचा परिविक्षाधीन कालावधी दि. ३०.०४.१९९७ पर्यंत म्हणजे केवळ ८ महिन्यांचा परिविक्षाधीन कालावधी नमूद केला आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या निकषानुसार परिविक्षाधीन कालावधी १ वर्षांचा असतो. सदर परिविक्षाधीन कालावधी पूर्ण केल्याबाबत संस्थेचे आदेश नाहीत. तसेच याचिकाकर्ता यांच्या सहायक प्राध्यापक पदाच्या निवड समितीमध्ये शासन प्रतिनिधी नसतांना व ५ वर्षांचा शैक्षणिक अनुभव नसतांना त्यांच्या नियुक्तीस मान्यता

दिलेली आहे. सदर नियुक्ती विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या निकषानुसार झालेली नाही.”

चौकशी अधिकाऱ्यांच्या अहवालातील उपरोक्त मजकूर वाचल्यानंतर सहायक प्राध्यापक पदावर नियुक्ती होत असतांना गठित केलेल्या निवडसमितीमध्ये शासकीय प्रतिनिधी नसतांना व आवश्यक ती पात्रता ते धारण करित नसतांना त्यांची निवड झाली. शिवाय विद्यापीठाने व मागासवर्ग कक्षाने लागू केलेली बिंदूनामावली उपलब्ध नसतांना अशोभनीय व्यवहाराचे वैभवशाली सम्राट डॉ. प्रमोद येवले यांनी बरोबर 'जमवून' घेण्याची जी चतुराई व चलाखी दाखविली ती अचंबित करणारी आहे.

(iv) प्राध्यापकाच्या श्रेणीतील प्राचार्य पदावर नियुक्ती

१६. दि. ०२ ऑक्टोबर १९९९ च्या आदेशान्वये याचिकाकर्ता यांची प्राध्यापकाच्या श्रेणीतील प्राचार्य पदावर रु. ४५००-१५०-५७००-२००-७३०० या वेतनश्रेणीमध्ये नियुक्ती : प्राचार्य पदावरील नियुक्तीच्या संदर्भात खालीलप्रमाणे वस्तुस्थिती आढळून आल्याचे चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशात नमूद आहे.

“(१) शासननिर्णय दि. २३ मार्च १९९० सोबतच्या जोडपत्र तीन नुसार प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता अर्हता खालीलप्रमाणे आहे.

(i) Ph.D. with 1st Class degree at Bachelor's or Master's level in Engineering/Technology

OR

Ph.D. degree with 1st Class M.Sc. in appropriate branch for teaching posts in Humanities and Sciences.

(ii) 10 years experience in teaching/industry/research out of which 5 years must be at the level of Assistant Professor or equivalent.

उपरोक्त शासननिर्णयानुसार प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता एकूण १० वर्षांचा शिक्षकीय अनुभव आवश्यक आहे. तसेच त्यापैकी सहायक प्राध्यापक पदावरील किंवा समकक्ष ५ वर्षांचा अनुभव आवश्यक आहे.

याचिकाकर्ता यांची दि. २८.०८.१९९३ च्या आदेशानुसार अधिव्याख्याता पदावरील दि. १.०९.१९९३ पासून ते दि. ३०.०६.१९९६ पर्यंत सुमारे ३ वर्षांची सेवा व दि. २५.०६.१९९६ च्या नियुक्ती आदेशान्वये सहायक प्राध्यापक पदावरील दि. १.०७.१९९६ पासून दि. २.१०.१९९९ पर्यंत अंदाजे ३ वर्षे ४ महिने सेवा अशी एकूण ६ वर्षे ४ महिने सेवा झालेली आहे. तसेच सहायक प्राध्यापक पदावरील सेवा ५ वर्षापेक्षा कमी केवळ ३ वर्षे ४ महिने एवढी सेवा दिसून येते. त्यामुळे प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता आवश्यक असलेल्या निकषांची पूर्तता झाली नसतांनाही याचिकाकर्ता यांची प्राचार्य पदावर नियुक्ती करण्यात आल्याचे कागदपत्रांची तपासणी केली असता दिसून येते.

तसेच पाचव्या वेतन आयोगानुसार शासननिर्णय दिनांक १८.१२.१९९९ मधील नियम क्र. ८ नुसार अधिव्याख्याता पदावरील नियुक्तीच्या वेळी उमेदवाराने नियुक्तीपूर्वी पीएच.डी. पदवी प्राप्त केली असल्यास त्यांना चार वेतनवाढी देवून वेतननिश्चिती करण्यात येते. परंतु याचिकाकर्ता (नामे डॉ. प्रमोद येवले) यांच्या प्राचार्य पदावरील नियुक्तीनंतर त्यांनी पीएच.डी. पदवी प्राप्त केल्यामुळे सदर शासन निर्णयानुसार चार वेतनवाढी देण्यात आल्याचे दिसून येते.

(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १६ पहा)

याचिकाकर्ता (नामे डॉ. प्रमोद येवले) यांची पूर्वीची सेवा विनाअनुदानित संस्थेतील असल्याने त्यांच्या नियुक्तीच्या अनुषंगाने देण्यात आलेल्या वेतनाबाबतीत असे कोणतेही नियंत्रण नसल्याने त्यांना अवाजवी व अनुज्ञेय नसलेले लाभ दिल्याचे दिसून येतात. सदर अवाजवी व अनुज्ञेय नसलेले लाभ दिले असल्याने त्याचे दायित्व शासनाने स्वीकारणे उचित ठरणार नाही. शासनाचे क्र. एससीटी ६६०५/(१६४/०५)/ताशि, दि. २३.१२.२००५ च्या पत्रानुसार वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५३९/२००५/सेवा-३, दि. २.१२.२००५ अन्वये सदर बाब स्पष्ट करण्यात आली आहे.

(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १७ पहा)

प्राचार्य पदाची अर्हता नसतांना विद्यापीठाने याचिकाकर्ता यांच्या प्राचार्य पदावरील नियुक्तीस मान्यता दिलेली आहे.

तसेच पाचव्या वेतन आयोगानुसार शासननिर्णय दिनांक १८.१२.१९९९ मधील नियम क्र. ८ नुसार अधिव्याख्याता पदावरील नियुक्तीच्या वेळी उमेदवाराने नियुक्तीपूर्वी पीएच.डी. पदवी प्राप्त केली असल्यास त्यांना चार वेतनवाढी देवून वेतननिश्चिती करण्यात येते. परंतु याचिकाकर्ता यांच्या प्राचार्य पदावरील नियुक्तीनंतर त्यांनी पीएच.डी. पदवी प्राप्त केल्यामुळे सदर शासन निर्णयानुसार चार वेतनवाढी देण्यात आल्याचे दिसून येते.

निष्कर्ष : शासन निर्णयानुसार प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता एकूण १० वर्षांचा शिक्षकीय अनुभव आवश्यक आहे. परंतु याचिकाकर्ता यांचा शिक्षकीय अनुभव केवळ ६ वर्ष ४ महिने आहे. तसेच सहायक प्राध्यापक पदाचा ५ वर्ष शिक्षकीय अनुभव आवश्यक असतांना सहायक प्राध्यापक पदाचा अनुभव ३ वर्ष ४ महिने आहे. त्यामुळे याचिकाकर्ता यांची नियुक्ती शासनाच्या व विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या निकषानुसार झालेली नाही. तसेच याचिकाकर्ता यांची प्राचार्य पदावरील नियुक्ती असल्याने पीएच.डी. या शैक्षणिक अर्हतेकरिता सदर वेतनवाढी प्राचार्य पदाला देय ठरत नाही. प्राचार्य पदावरील नियुक्तीकरिता पीएच.डी. ही शैक्षणिक अनुभव ही अर्हता आहे."

चौकशी अधिकाऱ्यांनी आपल्या आदेशात असेही नमूद केले आहे की,

“याचिकाकर्ता यांची नियुक्ती ही विना अनुदानित महाविद्यालयातील असल्याने शासनाचे त्यावर कोणतेही प्रत्यक्ष नियंत्रण नसते. परंतु विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये तसेच अकृषि विद्यापीठे यांनी शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार तसेच एआयसीटीई व यूजीसी द्वारा वेळोवेळी निर्गमित झालेल्या अधिसूचनेद्वारा व मार्गदर्शक तत्त्वे व निकषानुसार अध्यापकांच्या नियुक्त्या करणे आवश्यक आहे."

१७. डॉ.प्रमोद येवले यांना विविध पदावर देण्यात आलेल्या नियुक्त्या या नियमानुसार नाहीत. विनाअनुदानित महाविद्यालयानी अवाजवी व अनुज्ञेय लाभ दिले असतील तर शासननिर्णयाप्रमाणे त्याचे दायित्व शासनाला स्वीकारता येणार नाही असे चौकशी अधिकाऱ्यांनी आपल्या आदेशात नमूद केलेले आहे. शब्दशः पुढीलप्रमाणे :-

“याचिकाकर्ता यांच्या सेवापडताळणीवरून दिसून येते की, याचिकाकर्ता यांना विविध पदावर देण्यात आलेल्या नियुक्त्या विद्यापीठ अनुदान आयोग व AICTE निकषानुसार झालेल्या नाहीत. अशासकीय अनुदानित महाविद्यालये, निमशासकीय संस्था, अकृषि विद्यापीठे इ. ठिकाणी होणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या, त्यांची वेतननिश्चिती व वेतनविषयक इतर लाभांची पडताळणी वेतन पडताळणी पथक, लेखापरीक्षक तसेच महालेखाकार यांचेद्वारा केली जाते. म्हणजे त्यांच्या वेतनविषयक लाभांवर शासनाचे नियंत्रण असते व

परिणामी त्यांना अवाजवी लाभ दिले जात नाहीत. याचिकाकर्ता यांची पूर्वीची सेवा विनाअनुदानित संस्थेतील असल्याने त्यांच्या नियुक्तीच्या अनुषंगाने देण्यात आलेल्या वेतनाबाबतीत असे कोणतेही नियंत्रण नसल्याने त्यांना अवाजवी व अनुज्ञेय नसलेले लाभ दिल्याचे दिसून येतात. सदर अवाजवी व अनुज्ञेय नसलेले लाभ दिले असल्याने त्याचे दायित्व शासनाने स्वीकारणे उचित ठरणार नाही. शासनाचे क्र. एससीटी ६६०५/(१६४/०५)/ताशि, दि. २३.१२.२००५ च्या पत्रानुसार वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५३९/२००५/सेवा-३, दि. २.१२.२००५ अन्वये सदर बाब स्पष्ट करण्यात आली आहे."

१८. CAS योजनेअंतर्गत विनाअनुदानित महाविद्यालयानी त्यांना जे लाभ दिलेले आहेत, ते शासननिर्णयातील अटीचा भंग करून दिलेले आहेत असेही चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशात नमूद आहे. शब्दशः पुढीलप्रमाणे :-

“उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता, मा.उच्च न्यायालयाच्या दि.०७.०६.२०१६ च्या आदेशाच्या अनुषंगाने वरिष्ठ महाविद्यालयात कार्यरत असलेल्या अधिव्याख्यात्यांना (Career Advancement Scheme) कॅस योजनेअंतर्गत वरिष्ठ श्रेणी व निवड श्रेणी, ही पदोन्नतीची वेतनश्रेणी देतांना त्यांची पूर्वीची सेवा ग्राह्य धरण्या संदर्भात असलेल्या शासननिर्णय दि. ११.०२.१९९४ मधील पाच अटी नुसार याचिकाकर्ता यांच्या औषधनिर्माण शास्त्र शिक्षण व संशोधन संस्था, बोरगांव (मेघे) वर्धा या विनाअनुदानित महाविद्यालयातील सेवेची पडताळणी केली असता सदर शासननिर्णयातील अटीची पूर्तता याचिकाकर्ता करीत नाही."

१९. ज्या पे-बॅन्ड मध्ये त्यांची नेमणूक झालेली आहे त्या पे-बॅन्डच्या उच्चतम वेतनश्रेणीच्या वरचे वेतन देण्याची त्यांची मागणी शासननिर्णयाच्या विरोधात असल्यामुळे मान्य करता येत नाही त्यामुळे त्यांना पे-बॅन्डच्या सुरुवातीचे वेतन देण्यात येत आहे, असे चौकशी अधिकाऱ्यांनी आपल्या आदेशात शेवटी नमूद केलेले आहे. ते पुढील शब्दात :-

“तसेच याचिकाकर्ता यांनी रु. ६९५६०/- (अधिक ग्रेड पे रु. १००००) एवढे मूळ वेतन धरून वेतनाची मागणी केलेली आहे. शासन सेवेतील उच्चतम मूळ वेतन रु. ६७०००/- एवढेच आहे. याचिकाकर्ता यांची सदर अवाजवी मागणी शासनाच्या वित्तीय धोरणाशी विसंगत आहे. त्यामुळे त्यांच्या पूर्वीच्या सेवेतील संरक्षण मूळ वेतन रु. ६९५६०/- अधिक ग्रेड पे रु. १०००० हे वेतन मान्य करता येणार नाही."

“महामहिम राज्यपाल यांच्या दि. २९.०६.२०१५ च्या आदेशान्वये याचिकाकर्ता यांची प्र-कुलगुरू या पदावर नियुक्ती करण्यात आली असल्याने शासननिर्णय दि. १२.०८.२००९ मधील नियम ३ नुसार प्र-कुलगुरू पदाची वेतनश्रेणी रु.३७४००-६७००० अधिक ग्रेड पे १०००० मान्य करून त्यानुसार याचिकाकर्ता यांना वेतन अदा करण्यात येत आहे."

याचिकाकर्ता यांची सदर नियुक्ती शैक्षणिक सत्र १९९२-९३ करीताच असल्याने दि. ३०.०४.१९९३ रोजी सेवासमाप्त झाली. परंतु सेवासमाप्ती बाबतची नोंद सुनावणीनंतर नव्याने तयार केलेल्या सेवापुस्तकामध्ये दिसून येत नाही. त्यामुळे याचिकाकर्ता यांचे प्रत्यक्ष नियुक्तीचे आदेश व सेवापुस्तकातील नोंदी यामध्ये तफावत दिसून येते.

(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १३ पहा)

“उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता, मा.उच्च न्यायालयाच्या दि.०७.०६.२०१६ च्या आदेशाच्या अनुषंगाने वरिष्ठ महाविद्यालयात कार्यरत असलेल्या अधिव्याखात्यांना (Career Advancement Scheme) कॅस योजनेअंतर्गत वरिष्ठ श्रेणी व निवड श्रेणी, ही पदोन्नतीची वेतनश्रेणी देतांना त्यांची पूर्वीची सेवा ग्राह्य धरण्या संदर्भात असलेल्या शासननिर्णय दि. ११.०२.१९९४ मधील पाच अटी नुसार याचिकाकर्ता यांच्या औषधनिर्माण शास्त्र शिक्षण व संशोधन संस्था, बोरगांव (मेघे) वर्धा या विनाअनुदानित महाविद्यालयातील सेवेची पडताळणी केली असता सदर शासननिर्णयातील अटींची पूर्तता याचिकाकर्ता करीत नाही.”
(चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील उतारा : परिच्छेद १८ पहा)

२०. चौकशी अधिकाऱ्यांनी या प्रकरणातील आपले आदेश दिनांक १४ सप्टेंबर २०१६ रोजी पारित केले. या आदेशाची प्रत डॉ.प्रमोद येवले यांच्यावरही बजावण्यात आली. इतक्या गंभीर स्वरूपाचे आरोप डॉ.प्रमोद येवले यांच्यावर या आदेशात नमूद असल्यामुळे या आदेशाला ते उच्च न्यायालयामध्ये आवाहन देतील असे अपेक्षित होते. याचे कारण मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशातील दोन निष्कर्ष हे त्यांच्या बाजूने होते. ते पुढीलप्रमाणे :-

(1) “No distinction can be made with respect to nature of Management of the Institution where previous service was rendered, i.e. whether previous Management was private or it was Local Body or College run by Government if five norms stipulated therein are satisfied.”

(2) “Hence, denial of benefit of previous service for the purpose of fixing his salary as Pro-Vice Chancellor by the office of respondent no.3 is incorrect.”

मात्र मा.उच्च न्यायालयाच्या याच निर्णयामध्ये असेही नमूद होते की,

“We accordingly direct the said Office to look into that service and treat it as valid for the purpose of fixation if the five norms mentioned in the above mentioned University Grants Commission's notification or Government Resolution dated 11/2/1994 are satisfied.”

२१. दिनांक ११.०२.१९९४ च्या शासननिर्णयातील सर्व अटींची पूर्तता डॉ.प्रमोद येवले करीत असतील तर त्यांना हे लाभ देण्यात यावे असे मा.उच्च न्यायालयाच्या या आदेशात नमूद होते. आता ह्या अटी कोणत्या होत्या हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे. दिनांक ११.०२.१९९४ च्या शासननिर्णयातील त्या पाच अटी पुढीलप्रमाणे आहेत. :-

(a) the post was in an equivalent grade/scale of pay as the post of Lecturer.

(b) the qualifications for the post were not lower than the qualification prescribed by the UGC for the post of lecturer.

(c) the lecturers concerned possessed the minimum

qualification prescribed by the UGC for appointment as Lecturer.

(d) the post was filled in accordance with the prescribed selection procedure as laid down by the University/State Government.

(e) the appointment was not ad-hoc or in a leave vacancy of less than one year duration.

२२. चौकशी अधिकाऱ्यांनी उपरोक्त अटी डॉ.प्रमोद येवले पूर्ण करीत नाहीत असे आपल्या आदेशामध्ये स्पष्टपणे नमूद केले आहे. डॉ.प्रमोद येवले यांनी चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशातील एकाही निष्कर्षाला उच्च न्यायालयात आव्हान दिलेले नाही. याचे मुख्य कारण म्हणजे आपण उच्च न्यायालयात गेलो तर आपल्याला चौकशी अधिकाऱ्यांचा एकही निष्कर्ष खोडून काढता येणार नाही यांची डॉ.प्रमोद येवले यांना खात्री होती आणि त्यामुळेच त्यांनी चौकशी अधिकाऱ्यांच्या आदेशाला न्यायालयात आवाहन देण्याचे धैर्य केले नाही. ३७४००-६७००० या पे-बँड मध्ये सर्वात खालच्या वेतनावर राहणे त्यांनी पसंत केले. विनाअनुदानित महाविद्यालयात मिळाले म्हणून सांगितलेल्या ‘पे ला प्रोटेक्शन’ देण्याची मागणी त्यांनी सोडून दिली. त्याच पे-बँड मध्ये २-४ वार्षिक वेतनवाढी घेऊन ते नागपूरहून औरंगाबादकडे रवाना झाले. आपण आज प्र-कुलगुरू आहोत, पुढे चालून कोणत्यातरी विद्यापीठाचे कुलगुरू होण्याची इच्छा आपण बाळगून आहोत, आपली झाली एवढी ‘पोलखोल’ पुरेशी झाली. या वस्त्रहरणाच्या विरोधात आपण उच्च न्यायालयात गेलो तर आपल्या कासेची लंगोटीसुद्धा शिल्लक राहणार नाही याची खात्री असल्यामुळेच ते उच्च न्यायालयात गेले नाहीत. “सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्धं त्यजति पण्डितः” सर्वनाश होण्याची परिस्थिती समोर उत्पन्न झालेली दिसत असेल तर विद्वान किंवा पंडित व्यक्ती अर्ध्यामुर्ध्याचा त्याग करायला तयार होतो. आणखी सोप्या भाषेत सांगायचे झाल्यास पुढच्या बढतीच्या लोभासह सारेच लाभ बुडीत क्षेत्रात जावून सर्वनाश होण्यापेक्षा ५-२५ हजार रुपयाच्या पगारवाढीचा ‘त्याग’ केलेला बरा या पांडित्यपूर्ण धोरणाचा त्यांनी स्वीकार केला, असे दिसून येते. प्र-कुलगुरू, प्रभारी कुलगुरू अथवा कुलगुरू या नात्याने त्यांनी या प्रकरणी दाखविलेला ‘पंडितीवाणा’ एक आदर्श म्हणून आपल्या विद्यार्थ्यांसमोर विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमातून ठेवता येईल काय? याचा सर्वच विद्यापीठांनी विचार केला पाहिजे.

*****

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **EDITOR** : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER** : Dr. Prakash Tayade , 55, “Aai” Dr. Punjabrao Deshmukh Colony, Near V.M.V. Campus, Amravati 444 604 Published at NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602. PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO. MAHBIL/2001/4448** Postal Registration No. AMT/RNP/078/2021-23 (Uploaded on www.nuta.in on 10.05.2023) Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **15.05.2023**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, Amravati- 444 602.

To,.....

.....

.....

.....